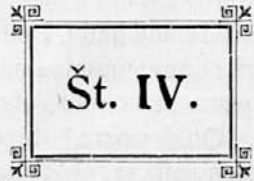
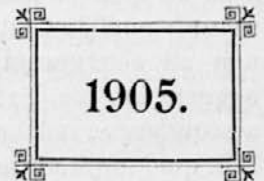

LJUBLJANSKI ŠKOFIJSKI LIST.

Vsebinska: 34. Litterae Encyclicae Pii PP. X. de christiana doctrina tradenda. — 35. Indulgentiae impertitae Christifidelibus, qui retinent coronas seu alia obiecta a Sanctitate sua benedicta et adimplent pia opera praescripta. — 36. Škofijski zavodi. — 37. Novomašniki. — 38. Konkurzni razpis. — 39. Škofijska kronika.

34.

Litterae Encyclicae sanctissimi domini nostri Pii divina providentia Papae X.

ad sacros universi catholici orbis antistites de christiana doctrina tradenda.

VENERABILIBVS FRATRIBVS

PATRIARCHIS PRIMATIBVS ARCHIEPISCOPIS EPISCOPIS

ALIISQVE LOCORVM ORDINARIIS

CVM APOSTOLICA SEDE PACEM ET COMMUNIONEM
HABENTIBVS

PIUS PP. X

VENERABILES FRATRES

SALVTEM ET APOSTOLICAM BENEDICTIONEM

Acerbo nimis ac difficili tempore ad supremi pastoris munus, in universum Christi gregem gerendum, arcanum Dei consilium tenuitatem Nostram evexit. Inimicus namque homo sic gregem ipsum iam diu obambulat vaferrimaque insidiatur astutia, ut nunc vel maxime illud factum esse videatur, quod senioribus Ecclesiae Ephesi praenuntiabat Apostolus: *Ego scio quoniam intrabunt . . . lupi rapaces in vos, non parcentes gregi.*¹⁾ — Cuius quidem religiosae rei inclinationis, quicumque adhuc divinae gloriae studio feruntur, causas rationesque inquirunt; quas dum alii alias afferunt, diversas, pro sua quisque sententia, ad Dei regnum in hisce territutandum restituendumque sequuntur vias. Nobis, Venerabiles Fratres, quamvis cetera non respuamus, iis maxime assentiendum videtur, quorum iudicio et praesens animorum remissio ac veluti imbecillitas, quaeque inde gravissima oriuntur

mala, ex divinarum ignorance rerum praecipue sunt repetenda. Congruit id plane cum eo, quod Deus ipse per Oseam prophetam dixit: . . . *Et non est scientia Dei in terra. Maledictum, et mendacium, et homicidium, et furtum, et adulterium inundaverunt, et sanguis sanguinem tetigit. Propter hoc lugebit terra, et infirmabitur omnis, qui habitat in ea.*¹⁾

Et re quidem vera, aetate hac nostra esse quamplurimos in christiano populo, qui in summa ignorance eorum versentur, quae ad salutem aeternam nosse oportet, communes, eaeque prohi dolor! non iniustae, sunt querimoniae. — Quum vero christianum dicimus populum, non plebem tantum aut sequioris coetus homines significamus, qui saepenumero aliquam ignorantiae excusationem ex eo admittunt, quod immittum dominorum imperio cum pareant, vix sibi suisque temporibus servire queunt: sed illos etiam et maxime,

¹⁾ Act. XX, 29.

¹⁾ Os. IV, 1 ss.

qui etsi ingenio cultuque non carent, profana quidem eruditione affatim pollent, ad religionem tamen quod attinet, temere omnino atque imprudenter vivunt. Difficile dictu est quam crassis hi saepe tenebris obvolvuntur; quodque magis dolendum est, in iis tranquille iacent! De summo rerum omnium auctore ac moderatore Deo, de christiana fidei sapientia nulla fere ipsis cogitatio. Hinc vero nec de Verbi Dei incarnatione, nec de perfecta ab ipso humani generis restauratione quidquam norunt; nihil de Gratia, quae potissimum est adiumentum ad aeternorum adeptionem, nihil de Sacrificio augusto aut de Sacramentis, quibus gratiam ipsam assequimur ac retinemus. Peccato autem quid nequitiae insit quid turpitudinis nullo pacto aestimatur; unde nec eius vitandi nec deponendi sollicitudo ulla: sicque ad supremum usque diem venit, ut sacerdos, ne spes absit salutis, extrema agentium animam momenta, quae fovendae maxime caritati in Deum impendi oporteret, edocendo summatim religionem tribuat: si tamen, quod fere usuvenit, usque adeo culpabili ignorantia moriens non laboret ut et sacerdotis operam supervacaneam arbitretur et, minime placato Deo, tremendum aeternitatis viam securo animo ingrediendam putet. Unde merito scripsit Benedictus XIV decessor Noster: *Illud affirmamus, magnam eorum partem, qui aeternis suppliciis damnantur, eam calamitatem perpetuo subire ob ignorantiam mysteriorum fidei, quae scire et credere necessario debent, ut inter electos cooptentur.*¹⁾

Haec quum ita sint, Venerabiles Fratres, quid quaeso miramur, si tanta sit modo inque dies augescat, non inter barbaras inquam nationes, sed in ipsis gentibus quae christiano nomine feruntur, corruptela morum et consuetudinum depravatio? Paulus quidem apostolus ad Ephesios scribens haec edicebat: *Fornicatio autem, et omnis immunditia, aut avaritia, nec nominetur in vobis, sicut decet sanctos; aut turpitudine, aut stultiloquium.*²⁾ At vero sanctimoniae huic ac pudori cupiditatum moderatori divinarum rerum sapientiae fundamentum posuit: *Videte itaque, fratres, quomodo caute ambuletis: non quasi insipientes, sed ut sapientes. . . Propterea nolite fieri imprudentes, sed intelligentes quae sit voluntas Dei.*³⁾

Et plane id merito. Voluntas namque hominis inditum ab ipso auctore Deo honesti rectique amorem, quo in bonum non adumbratum sed sincerum veluti rapiebatur, vix retinet adhuc. Corruptelâ primaevae labis depravata, ac Dei factoris sui quasi oblita, eo affectum omnem convertit ut diligit vanitatem et quaerat mendacium. Erranti igitur pravisque obcaecatae cupiditatibus voluntati duce opus est qui monstret viam, ut male desertas repetat iustitiae semitas. Dux autem, non aliunde quaesitus, sed a natura comparatus, mens ipsa est:

quae si germana careat luce, divinarum nempe rerum notitia, illud habebitur, quod coecus coeco ducatum praestabit et ambo in foveam cadent. Sanctus rex David, quum Deum de veritatis lumine laudaret, quod menti hominum indidisset: *Signatum est, aiebat, super nos lumen vultus tui, Domine.*¹⁾ Quid porro ex hac largitione luminis sequatur addidit, inquiens: *Dedisti laetitiam in corde meo;* laetitiam videlicet, qua dilatatum cor nostrum, viam mandatorum divinorum currat.

Quod revera ita esse facile consideranti patet. Deum namque eiusque infinitas quas perfectiones nominamus, longe exploratius, quam naturae vires scrutentur, christiana nobis sapientia manifestat. Quid porro? lubet haec simul summum ipsum Deum officio *fidei* nos revereri, quae mentis est; *spei* quae voluntatis; *caritatis* quae cordis: sicque totum hominem supremo illi Auctori ac Moderatori mancipat. Similiter una est Iesu Christi doctrina, quae germanam praestabilemque hominis aperit dignitatem, quippe qui sit filius Patris caelestis qui in caelis est, ad imaginem eius factus cumque eo aeternum beateque victurus. At vero ex hac ipsa dignitate eisdemque notitia infert Christus debere homines se amare invicem ut fratres, vitam heic degere, ut lucis filios decet, *non in commensationibus, et ebrietatibus; non in cubilibus, et impudiciis; non in contentione, et aemulatione;*²⁾ iubet pariter omnem sollicitudinem nostram prolicere in Deum, quoniam ipsi cura est de nobis; iubet tribuere egenis, benefacere iis qui nos oderunt, aeternas animi utilitates fluxis huius temporis bonis antepone. Ne autem omnia singulatim attingamus, nonne ex Christi institutione homini superbior audenti demissio animi, quae verae gloriae origo est, suadetur ac praecipitur? *Quicumque . . humiliaverit se . . , hic est maior in regno caelorum.*³⁾ Ex ea prudentiam spiritus docemur, qua prudentiam carnis caveamus; iustitiam, qua ius tribuamus cuique suum; fortitudinem, qua parati simus omnia perpeti, erectoque animo pro Deo sempiternae beatitatis patiamur; temperantiam denique, qua vel pauperiem pro regno Dei adamemus, quin et in ipsa cruce gloriemur, confusione contempta. Stat igitur, ab christiana sapientia, non modo intellectum nostrum mutuari lumen, quo veritatem assequatur, sed voluntatem etiam ardorem concipere, quo evehamur in Deum cumque Eo virtutis exercitatione iungamur.

Longe equidem absumus ut ex his asseramus, pravitatem animi corruptionemque morum non posse cum religionis scientia coniungi. Utinam non id plus nimio probarent facta! Contendimus tamen, ubi crassae ignorantiae tenebris sit mens circumfusa, nullatenus posse aut rectam voluntatem esse aut mores bonos. Apertis namque oculis si quis incedat, poterit ille sane de recto tutoque itinere declinare: qui tamen caecitate

¹⁾ Instit. XXVI, 18. — ²⁾ Ephes. V, 3 s. — ³⁾ Ephes. V, 15 ss.

¹⁾ Ps. IV, 7. — ²⁾ Rom. XIII, 13. — ³⁾ Matth. XVIII, 4.

laborat, huic periculum certe quidem imminet. — Adde porro: corruptionem morum, si fidei lumen penitus non sit extinctum, spem facere emendationis; quod si utrumque iungitur et morum pravitas et fidei ob ignorantem defecto, vix erit medicinae locus, patetque ad ruinam via.

Quum igitur ex ignorantia religionis tam multa tamque gravia deriventur damna; alia vero ex parte, quum tanta sit religiosae institutionis necessitas atque utilitas, frustra enim christiani hominis officia impleturus speratur qui illa ignoret: iam ulterius inquirendum venit, cuius demum sit perniciosissima hanc ignorantiam cavere mentibus, adeoque necessaria scientia animos imbuere. — Quae res, Venerabiles Fratres, nullam habet dubitationem: gravissimum namque id munus ad omnes pertinet, quotquot sunt animarum pastores. Hi sane, ex Christi praecepto, creditas sibi oves agnoscere tenentur ac pascere; pascere autem hoc primum est, docere; *Dabo vobis*, sic nempe Deus per Ieremiam promittebat, *pastores iuxta cor meum, et pascent vos scientiâ et doctrinâ*.¹⁾ Unde et Apostolus Paulus aiebat: *Non . . . misit me Christus baptizare, sed evangelizare*,²⁾ indicans videlicet primas eorum partes, qui regendae aliquo modo Ecclesiae sunt positi, esse in instituendis ad sacra fidelibus.

Cuius quidem institutionis laudes persequi super-vacaneum ducimus, quantique ea sit apud Deum ostendere. Certe miseratio, quam pauperibus ad levandas angustias tribuimus, magnam a Deo habet laudem. At longe maiorem quis neget habere studium et laborem, quo, non fluxas corporibus utilitates, sed aeternas animis docendo monendoque conciliamus? Nihil profecto optatius, nihil gratius queat Iesu Christo animarum servatori accidere, qui de se per Isaiam professus est: *Evangelizare pauperibus misit me*.³⁾

Hic tamen praestat, Venerabiles Fratres, hoc unum consecrari atque urgere, nullo sacerdotem quemlibet graviore officio teneri, nullo arctiori nexu obligari. Etenim in sacerdote ad vitae sanctimoniam debere scientiam adiici, quis neget? *Labia . . . sacerdotis custodient scientiam*.⁴⁾ Atque illam reapse severissime Ecclesia requirit in iis qui sint sacerdotio initiandi. Quorsum id vero? Quia scilicet ab eis divinae legis notitiam christiana plebs expectat, illosque ad eam impertiendam destinat Deus: *Et legem requirent ex ore eius: quia angelus Domini exercituum est*.⁵⁾ Quamobrem Episcopus, in sacra initiatione, sacerdotii candidatos alloquens: *Sit, inquit, doctrina vestra spiritualis medicina populo Dei; sint providi cooperatores ordinis nostri; ut in lege sua die ac nocte meditantes, quod legerint credant, quod crediderint doceant*.⁶⁾

Quod si nemo est sacerdos, ad quem haec non pertineant, quid porro de illis censebimus, qui, no-

mine ac potestate curionum aucti, animarum rectoris munere, vi dignitatis et quodam quasi pacto inito, funguntur? Hi quodammodo pastoribus et doctoribus sunt accensendi, quos dedit Christus ut fideles iam non sint parvuli fluctuantes, et circumferantur omni vento doctrinae in nequitia hominum; veritatem autem facientes in caritate, crescant in illo per omnia, qui est caput Christus.¹⁾

Quapropter sacrosancta Tridentina Synodus, de animarum pastoribus agens, officium eorum hoc primum et maximum esse edicit, christianam plebem docere.²⁾ Hinc iubet illos, dominicis saltem diebus festisque sollemnioribus, de religione ad populum dicere, sacri vero Adventus tempore et Quadragesimae quotidie, vel saltem ter in hebdomada. Neque id modo: addit namque teneri parochos, eisdem saltem dominicis festisque diebus, per se vel per alios, in fidei veritatibus erudire pueros, eosque ad obedientiam in Deum ac parentes instituere. Quum vero sacramenta fuerint administranda, praecipit, ut qui sunt suscepturi, de eorumdem vi, facili vulgarique sermone, doceantur.

Quas sacrosanctae Synodi praescriptiones Benedictus XIV decessor Noster, in sua Constitutione *Etsi minime*, sic brevi complexus est ac distinctius definiit: *Duo potissimum onera a Tridentina Synodo curatoribus animarum sunt imposita: alterum, ut festis diebus de rebus divinis sermones ad populum habeant; alterum, ut pueros et rudiores quosque divinae legis fideique rudimentis informet*. — Iure autem sapientissimus Pontifex duplex hoc officium distinguit, sermonis videlicet habendi, quem vulgo Evangelii explicationem vocitant, et christianae doctrinae tradendae. Non enim fortasse desint qui, minuendi laboris cupidi, persuadeant sibi homiliam pro catechesi esse posse. Quod quam putetur perperam, consideranti patet. Qui enim sermo de sacro Evangelio habetur, ad eos instituitur, quos fidei elementis imbutos iam esse oportet. Panem diceret, qui adultis frangatur. Catechetica e contra institutio lac illud est, quod Petrus Apostolus concupisci sine dolo a fidelibus volebat, quasi a modo genitis infantibus. — Hoc scilicet catechistae munus est, veritatem aliquam tractandam suscipere vel ad fidem vel ad christianos mores pertinentem, eamque omni ex parte illustrare: quoniam vero emendatio vitae finis docendi esse debet, oportet catechistam comparisonem instituere ea inter quae Deus agenda praecipit quaeque homines reapse agunt; post haec, exemplis opportune usum, quae vel e Scripturis sacris, vel ex Ecclesiastica historia, vel e sanctorum virorum vita sapienter hauserit, suadere auditores eisque, intento veluti digito, commonstrare

¹⁾ Ier. III, 15. — ²⁾ I, Cor. I, 17. — ³⁾ Luc. IV, 18 — ⁴⁾ Malach. II, 7. — ⁵⁾ Ib. — ⁶⁾ Pontif. Rom.

¹⁾ Ephes. IV, 14, 15. — ²⁾ Sess. V, cap. 2 de ref.; Sess. XXII, cap. 8; Sess. XXIV, cap. 4 et 7 de ref.

quo pacto componant mores; finem denique hortando facere, ut qui adstant horreant vitia ac declinent, virtutem sectentur.

Scimus equidem eiusmodi tradendae christianae doctrinae munus haud paucis invidiosum esse, quod minoris vulgo aestimetur nec forte ad popularem laudem captandam aptum. Nos tamen hoc esse iudicium eorum censemus, qui levitate magis quam veritate ducuntur. Oratores profecto Sacros, qui, sincero divinae gloriae studio, vel vindicandae tuendaeque fidei, vel Sanctorum laudationibus dent operam, probandos esse non recusamus. Verum illorum labor laborem alium praevium desiderat, scilicet catechistarum; qui si deest, fundamenta desunt, atque in vanum laborant qui aedificant domum. Nimium saepe orationes ornatissimae, quae confertissimae concionis plausu excipiuntur, hoc unum assequuntur ut pruriant auribus; animos nullatenus movent. E contra catechetica institutio, humilis quamvis et simplex, verbum illud est, de quo Deus ipse testatur per Isaiam: *Quomodo descendit imber, et nix de caelo, et illuc ultra non revertitur, sed inebriat terram, et infundit eam, et germinare eam facit, et dat semen serenti, et panem comedenti: sic erit verbum meum quod egredietur de ore meo: non revertetur ad me vacuum, sed faciet quaecumque volui, et prosperabitur in his, ad quae misi illud.*¹⁾ — Similiter arbitrandum putamus de sacerdotibus iis, qui, ad religionis veritates illustrandas, libros operosos conscribunt; digni plane qui ideo commendatione multa exornentur. Quotus tamen quisque est, qui eiusmodi volumina verset, fructumque inde hauriat auctorum labori atque optatis respondentem? Traditio autem christianae doctrinae, si rite fiat, utilitatem audientibus nunquam non affert.

Etenim (quod ad inflammandum studium ministrorum Dei iterum advertisse iuverit) ingens modo eorum est numerus atque in dies augetur, qui de religione omnino ignorant, vel eam tantum de Deo christianaeque fidei notitiam habent, quae illos permittat, in media luce catholicae veritatis, idololatrarum more vivere. Quam multi eheu! sunt, non pueros dicimus, sed adulta, quin etiam devexa aetate, qui praecipua fidei mysteria nesciant prorsus; qui Christi nomine audito, respondeant: *Quis est, ... ut credam in eum?*²⁾ — Hinc odia in alios struere ac nutrire, pacationes conflare iniquissimas, inhonestas negotiorum procuraciones gerere, aliena gravi fœnore occupare, aliaque id genus flagitiosa haud sibi vitio ducunt. Hinc Christi legem ignorantes, quae non modo turpia damnat facinora, sed vel ea cogitare scienter atque optare; etsi forte, qualibet demum de causa, obscœnis voluptatibus fere abstinant, inquinatissimas tamen cogitationes, nulla sibi religione iniecta, suscipiunt; iniquitates super

capillos capitis multiplicantes. — Haec porro, iterasse iuvat, non in agris solum vel inter miseram plebeculam occurrunt, verum etiam ac forte frequentius inter homines amplioris ordinis, atque adeo apud illos quos inflat scientia, qui vana freti eruditione religionem ridere posse autumant et *quaecumque quidem ignorant, blasphemant.*¹⁾

Iam, si frustra seges e terra speratur quae semen non exceperit, quæ demum bene moratas progenies expectes, si non tempore fuerint christiana doctrina institutae? — Ex quo colligimus iure, quum fides id aetatis usque eo languerit ut in multis pene sit intermorta, sacrae catechesis tradendae officium vel negligentius persolveri, vel praetermitti omnino. Perperam enim ad habendam excusationem quis dixerit, esse fidem gratuito munere donatam nobis atque in sacro baptismo cuique inditam. Equidem utique quotquot in Christo baptizati sumus fidei habitu augemur; sed divinissimum hoc semen non *ascendit ... et facit ramos magnos*²⁾ permissum sibi ac veluti virtute insita. Est et in homine, ab exortu, intelligendi vis: ea tamen materno indiget verbo, quo quasi excitata in actum, ut aiunt, exeat. Haud aliter christiano homini accidit, qui, renascens ex aqua et Spiritu Sancto, conceptam secum affert fidem; eget tamen Ecclesiae institutione, ut ea ali augerique possit fructumque ferre. Idcirco Apostolus scribebat: *Fides ex auditu, auditus autem per verbum Christi*;³⁾ institutionis autem necessitudinem ut ostenderet, addit: *Quomodo ... audient sine praedicante?*⁴⁾

Quod si, ex huc usque explicatis, religiosa populi eruditio quanti momenti sit ostenditur, curae Nobis quam quod maxime esse oportet, ut Doctrinae sacrae praeceptio, qua, ut Benedicti XIV decessoris Nostri verbis utamur, ad Dei gloriam et ad animarum salutem nihil utilius est institutum⁵⁾ vigeat semper aut, sicubi negligitur, restituatur. — Volentes igitur, Venerabiles Fratres, huic gravissimo supremi apostolatus officio satisfacere, atque unum paremque morem in re tanta ubique esse; suprema Nostra auctoritate, quae sequuntur, in dioecibus universis, observanda et exequenda constituimus districteque mandamus.

I. Parochi universi, ac generatim quotquot animarum curam gerunt, diebus dominicis ac festis per annum, nullo excepto, per integrum horae spatium, pueros et puellas de iis, quae quisque credere agereque debeant ad salutem adipiscendam, ex catechismi libello erudiant.

II. Iidem, statis anni temporibus, pueros ac puellas ad Sacramenta Poenitentiae et Confirmationis rite suscipienda praeparent, contiaenti per dies plures institutione.

¹⁾ Is. LV, 10, 11. — ²⁾ Ioan. IX, 36.

³⁾ Iud. 10. — ⁴⁾ Marc. IV, 32. — ⁵⁾ Rom. X, 17. — ⁶⁾ Ib. 14.
⁵⁾ Constit. *Etsi minime*, 13.

III. Item, ac peculiari omnino studio, feriis omnibus Quadragesimae atque aliis, si opus erit, diebus post festa Paschalia, aptis praeceptionibus et hortationibus adolescentulos et adolescentulas sic instruant, ut sancte sancta primum de altari libent.

IV. In omnibus et singulis paroeciis consociatio canonice instituatur, cui vulgo nomen Congregatio Doctrinae christianae. Eâ parochi, praesertim ubi sacerdotum numerus sit exiguus, adiutores in catechesi tradenda laicos habebunt, qui se huic dedent magisterio tum studio gloriae Dei, tum ad sacras lucrandas indulgentias, quas Romani Pontifices largissime tribuerunt.

V. Maioribus in urbibus, inque iis praecipue ubi universitates studiorum, lycea, gymnasia patent, scholae religionis fundentur ad erudiendam fidei veritatibus vitaeque christianae institutis iuventam, quae publicas scholas celebrat, ubi religiosae rei mentio nulla iniicitur.

VI. Quoniam vero, hac praesertim tempestate, grandior aetas non secus ac puerilis religiosa eget institutione; parochi universi ceterique animarum curam gerentes, praeter consuetam homiliam de Evangelio, quae festis diebus omnibus in parochiali Sacro est habenda, eâ horâ quam opportuniorem duxerint ad populi frequentiam, illâ tantum exceptâ qua pueri erudiuntur, catechesim ad fideles instituant, facili quidem sermone et ad captum accommodato. Qua in re Catechismo Tridentino utentur, eo utique ordine ut quadriennii vel quinquennii spatio totam materiam pertractent quae de Symbolo est, de Sacramentis, de Decalogo, de Oratione et de praeceptis Ecclesiae.

Haec Nos quidem, Venerabiles Fratres, auctoritate apostolica constituimus et iubemus. Vestrum modo erit efficere ut, in vestra cuiusque dioecesi, nullâ morâ atque integre executioni mandentur; vigilare porro et pro auctoritate vestra cavere, ne quae praecipimus oblivioni dentur, vel, quod idem est, remisse oscitanterque impleantur. Quod ut reapse vitetur, illud assidue commendetis et urgeatis oportet, ut parochi ne imparati catechesis praeceptiones habeant, sed diligenti prius adhibita praeparatione; ut ne loquantur humanae sapientiae verba, sed, *in simplicitate cordis et sinceritate Dei*,¹⁾ Christi exemplum sectentur, qui quamvis *abscondita eructaret a constitutione mundi*,²⁾ loquebatur tamen omnia *in parabolis ad turbas et sine parabolis non loquebatur eis*.³⁾ Id ipsum et Apostolos, a Domino institutos, praestitisse novimus; de

quibus Gregorius Magnus aiebat: *Curaverunt summo opere rudibus populis plana, et capabilia non summa atque ardua, praedicare*.¹⁾ Ad religionem autem quod attinet, homines magnam partem rudibus, hac tempestate nostra, sunt accensendi.

Nolimus porro, ne ex eiusmodi simplicitatis studio persuadeat quis sibi, in hoc genere tractando, nullo labore nullaque meditatione opus esse: quin immo maiorem plane, quam quodvis genus aliud, requirit. Facilius longe est reperire oratorem, qui copiose dicat ac splendide, quam catechistam qui praeceptionem habeat omni ex parte laudabilem. Quamcumque igitur facilitatem cogitandi et eloquendi quis a natura sit nactus, hoc probe teneat, nunquam se de christiana doctrina ad pueros vel ad populum cum animi fructu esse dicturum, nisi multa commentatione paratum atque expeditum. Falluntur sane qui plebis imperitia ac tarditate fisi, hac in re negligentius agere se posse autumant. E contrario, quo quis rudiores nactus sit auditores, eo maiore studio ac diligentia utatur oportet, ut sublimissimas veritates, adeo a vulgari intelligentia remotas, ad obtusorem imperitorum aciem accommodent, quibus aequae ac sapientibus, ad aeternam beatitudinem adipiscendam sunt necessariae.

Iam igitur, Venerabiles Fratres, Mosis verbis, in hac postrema litterarum Nostrarum parte, liceat vos alloqui: *Si quis est Domini, iungatur mihi*.²⁾ Advertite, rogamus quaesumusque, quanta animarum clades ex una divinarum rerum ignorance veniat. Multa forte utilia planeque laudatione digna, in vestra cuiusque dioecesi, sunt a vobis instituta in commissi gregis commodum: velitis tamen, prae omnibus, quanta potestis contentione, quanto studio, quanta assiduitate hoc curare atque urgere, ut doctrinae christianae notitia cunctorum pervadat animos penitusque imbuat. *Unusquisque*, Petri Apostoli utimur verbis, *sicut accepit gratiam, in alterutrum illam administrantes, sicut boni dispensatores multiformis gratiae Dei*.³⁾

Diligentiam industriasque vestras, beatissima Virgine immaculata intercedente, fortunet vobis Apostolica benedictio, quam, testem caritatis Nostrae ac caelestium gratiarum auspiciem, vobis et clero ac populo cuique credito amantissime impertimus.

Datum Romae, apud Sanctum Petrum die XV Aprilis MDCCCXV, Pontificatus Nostri anno secundo.

PIVS PP. X.

¹⁾ II, Cor. I, 12. — ²⁾ Matth. XIII, 35. — ³⁾ Ib. 34.

¹⁾ Moral. I. XVII, cap. 26. — ²⁾ Exod. XXXII, 26. — ³⁾ I, Petr. IV, 10.

Indulgentiae,

quas SSmus D. N. Pius Papa X impertitur Christifidelibus, qui retinentes aliquam ex coronis, rosariis, crucibus, crucifixis, parvis statuís, numismatibus ab eadem Sanctitate Sua benedictis, praescripta pia opera adimpleverint.

Ut quis valeat Indulgentias lucrari, quas Summus Pontifex Pius X impertitur omnibus utriusque sexus Christifidelibus, qui retinent aliquam ex coronis, rosariis, crucibus, crucifixis, parvis statuís ac numismatibus ab eadem Sanctitate Sua benedictis, requiritur:

1. Ut Christifideles in propria deferant persona aliquod ex enunciatis obiectis.

2. Quod si id minime fiat, requiritur, ut illud in proprio cubiculo vel alio decenti loco suae habitationis retineant et coram eo devote praescriptas preces recitent.

3. Excluduntur ab apostolicae benedictionis concessione imagines typis exaratae, depictae, itemque cruces, crucifixi, parvae statucae et numismata ex stanno, plumbo, aliave ex materia fragili seu consumptibili confecta.

4. Imagines¹⁾ repraesentare debent Sanctos, qui vel iam consueta forma canonizati vel in martyrologiis rite probatis descripti fuerint.

Hisce praehabitis Indulgentiae, quae ex Summi Pontificis concessione ab eo acquiri possunt, qui aliquod ex supradictis obiectis retinet, et pia opera, quae ad eas assequendas impleri debent, recensentur.

Quisquis saltem in hebdomada semel recitaverit coronam Dominicam vel aliquam ex coronis B. V. Mariae aut Rosarium eiusve tertiam partem aut divinum officium vel officium parvum eiusdem B. Virginis aut fidelium defunctorum aut septem psalmos poenitentiales aut graduales, vel consueverit catechesim christianam tradere aut carceribus detentos vel aegrotos in nosocomiis misericorditer invisere vel pauperibus opitulari aut missae interesse eamve peragere, si fuerit Sacerdos: quisquis haec fecerit, vere contritus et peccata sua confessus ad S. Synaxim accedet, quolibet ex infrascriptis diebus, nempe Nativitatis Dominicae, Epiphaniae, Resurrectionis, Ascensionis, Pentecostes, itemque diebus festis SSmae Trinitatis, Corporis Domini, Purificationis, Annuntiationis, Assumptionis, Nativitatis et Conceptionis B. V. Mariae, Nativitatis S. Ioannis Baptistae, S. Ioseph, Sponsi eiusdem B. Mariae Virginis, SS. Apostolorum Petri et Pauli, Andreae, Iacobi, Ioannis, Thomae, Philippi, Iacobi, Bartholomaei, Matthaei, Simonis et Iudae, Mathiae et Omnium Sanctorum, eodemque die devote Deum exoraverit pro haeresum et schismatum extirpatione, catholicae fidei incremento, pace et concordia inter principes christianos, aliisque S. Ecclesiae necessitatibus: quolibet dictorum dierum Plenariam Indulgentiam lucrabitur.

Quisquis vero, corde saltem contritus, haec omnia peregerit in aliis festis Domini et B. V. Mariae: quolibet dictorum dierum Indulgentiam septem annorum totidemque quadragenarum acquireret, quavis Dominica vel alio anni festo: Indulgentiam quinque annorum totidemque quadragenarum lucrabitur; sin autem eadem alio quocumque anni die expleverit: centum dierum Indulgentiam acquireret.

¹⁾ Statuarum nempe ac numismatum.

Praeterea quisquis consueverit semel saltem in hebdomada recitare aliquam ex coronis aut rosarium vel officium parvum B. Mariae Virginis vel fidelium defunctorum aut vespere aut nocturnum saltem cum laudibus aut septem psalmos poenitentiales cum laniis adiectisque precibus, quoties id peregerit: centum dierum Indulgentiam consequetur.

Quisquis in mortis articulo constitutus animam suam devote Deo commendaverit atque iuxta instructionem fel. rec. Benedicti XIV in Constitutione, quae incipit *Maria Mater* sub die 5. Aprilis 1774, paratus sit obsequenti animo a Deo mortem opperiri, vere poenitens, confessus et S. Communionem refectus, et si id nequiverit, saltem contritus invocaverit corde, si labiis impeditus fuerit, SSmum Nomen Iesu: Plenariam Indulgentiam assequetur.

Quisquis praemiserit qualemcumque orationem praeparationi Missae vel Sanctae Communionis aut recitationi divini officii vel officii parvi B. V. Mariae: toties quinquaginta dierum Indulgentiam acquireret.

Quisquis in carcere detentos aut aegrotantes in nosocomiis inviserit, iisque opitulatus fuerit vel in Ecclesia christianam catechesim tradiderit aut domi illam suos filios, propinquos et famulos docuerit: toties biscentum dierum Indulgentiam lucrabitur.

Quisquis ad aeris campani signum mane vel meridie aut vespere solitas preces, nempe *Angelus Domini* aut eas ignorans recitaverit *Pater noster* et *Ave Maria*, vel pariter sub primam noctis horam, edito pro defunctorum suffragio campanae signo, dixerit psalmum *De profundis* aut illum nesciens recitaverit *Pater noster* et *Ave Maria*: centum dierum Indulgentiam acquireret.

Eandem pariter consequetur Indulgentiam, qui Feria sexta devote cogitaverit de passione ac morte Domini Nostri Iesu Christi, terque Orationem Dominicam et Salutationem Angelicam recitaverit.

Is qui suam examinaverit conscientiam et quem sincere poenituerit peccatorum suorum cum proposito illa emendandi, devotique ter recitaverit *Pater noster* et *Ave Maria* in honorem SSmae Trinitatis aut in memoriam Quinque Vulnerum D. N. Iesu Christi quinquies pronunciaverit *Pater noster* et *Ave Maria*: centum dierum Indulgentiam acquireret.

Quisquis devote pro fidelibus oraverit, qui sunt in transitu vitae, vel saltem pro iis dixerit *Pater noster* et *Ave Maria*: quinquaginta dierum Indulgentiam consequetur.

Omnes Indulgentiae superius expositae a singulis Christifidelibus vel pro seipsis lucrificari possunt vel in animarum Purgatorii levamen applicari.

Expresse declarari voluit Summus Pontifex supradictarum Indulgentiarum concessione nullatenus derogari indulgentiis a Praedecessoribus Suis iam concessis pro quibusdam operibus piis superius recensitis; quas quidem Indulgentias voluit omnes in suo robore plene manere.

lubet deinde idem Summus Pontifex Indulgentias Christifidelibus concessas, qui retinent aliquod ex praedictis, obiectis, iuxta decretum s. m. Alexandri VII editum die 6. Februarii 1657, non transire *personam illorum, pro quibus benedicta fuerint, vel illorum, quibus ab iis prima vice fuerint distributa*; et si fuerit amissum vel deperditum unum alterumve ex iisdem obiectis, nequire ei subrogari aliud ad libitum, minime obstantibus quibusvis privilegiis et concessionibus in contrarium; nec posse pariter commodari vel precario aliis tradi ad hoc, ut Indulgentiam communicent, secus eandem indulgentiam amittent; itemque recensita obiecta benedicta, vix dum pontificiam benedictionem receperint, nequire venumdari, iuxta decretum S. Congregationis Indulgentiis Sacrisque Reliquiis tuendis praepositae editum die 5. Iunii 1721.

Praeterea idem Summus Pontifex confirmat decretum s. m. Benedicti XIV editum die 19. Augusti 1752, quo expresse declaratur, vi benedictionis crucifixis, numismatibus etc. uti supra impertitae non intelligi Privilegio gaudere altaria, ubi huiusmodi obiecta collocata fuerint, neque pariter Missas, quas Sacerdos eadem secum deferens celebraverit.

Insuper vetat, ne qui morientibus adsistunt benedictionem cum Indulgentia Plenaria in articulo mortis iisdem impertiantur cum huiusmodi Crucifixis absque peculiari facultate in scriptis obtenta, cum satis in id provisum fuerit ab eodem Pontifice Benedicto XIV, in praecitata Constitutione *Pia Mater*.

Tandem Sanctitas Sua vult et praecipit praesentem elenchum Indulgentiarum pro maiori fidelium commodo edi typis posse non solum latina lingua vel italica, sed alio quocumque idiomate, ita tamen, ut pro quolibet elencho, qui ubicumque et quovis idiomate edatur, adsit approbatio S. Congregationis Indulgentiarum.

Non obstantibus quolibet decreto, constitutione aut dispositione in contrarium etiamsi speciali mentione dignis.

Datum Romae ex Secretaria S. C. Indulgentiis Sacrisque Reliquiis praepositae die 28. Augusti 1903.

A. Card. Tripepi, Praefectus.

L. † S. Pro R. P. D. Franc. Archiep. Amiden., Secret.
Iosephus M. Can. Coselli, Subst.

36.

Škofijski zavodi.

Škofijski zavodi so skoraj dozidani. Tudi vodstvo je vže pripravljeno. Duhovni odločeni za vzgojo so si mnogo zavodov ogledali in jih proučili doma in na tujem. Izbral sem si dobrih duhovnov in poskrbel za vzgojno njihovo izobrazbo dobro vedoč, da je srečen vzgojen uspeh ravno od osebnosti vzgojitelja posebno odvisen.

V zavodih bo deško semenišče, ki je določeno za mladeniče, o katerih se po dosedanem njihovem življenju in vzgoji, pa tudi po njihovem nagnjenju in po njihovih sposobnostih upa, da bi mogli kedaj postati duhovni; bo pa v njih tudi konvikt, določen za mladeniče, ki si hočejo izbrati druge posvetne poklice.

Nameraval sem otvoriti obenem semenišče in konvikt; toda po odločnem svetu v vzgojevanju izkušenih mož sem sklenil za sedaj začeti samo z deškim semeniščem, s konviktom pa počakati par let.

Z deškim semeniščem bo združen tudi pouk v vseh gimnazijskih predmetih v obsegu in po načrtu, kakor je predpisan za avstrijske gimnazije. Poskrbel sem za vestne profesorje, ki so vže kot duhovni šli na razna vseučilišča poslušati potrebne predmete. Eden od njih, ki bode ravnatelj gimnazije, je vse izpite že dovršil in podučuje že drugo leto na državni gimnaziji. Drugi bodo potrebne izpite napravili deloma letos, deloma prihodnje leto.

Letos v septembru bomo začeli s poukom za prvi gimnazijski razred. Že lani sem mislil začeti s štirimi razredi, toda želja, da bi dijaki dobili vso vzgojo v zavodih, kakor je v smislu določil tridentinskega koncila, me je nagnila, da to misel opustim in začnem le s poukom za prvi gimnazijski razred.

Gojenci bodo v zavodih dobili vso telesno oskrbo, primerno vzgojo in popoln gimnazijski pouk. Poučevali se bodo kot prosti predmeti razni moderni jeziki; tudi stenografija, petje in glasba se bode negovala: za vse je dobro preskrbljeno.

Sprejemali se bodo mladeniči iz vseh slovenskih pokrajin, ne samo iz Kranjske. To bo veljalo posebno za konvikt; v deško semenišče se bodo pa mladeniči rojeni izven Kranjske le izjemno sprejemali.

Ker smo zavode zidali s prispevki duhovnov in ljudstva naše ljubljanske škofije, imajo tudi le pridni in siromašni mladeniči ljubljanske škofije pravico, da se v zavode sprejmejo brezplačno ali po znižani ceni; mladeniči iz drugih škofij pa bodo morali plačati popolno vsoto. Vendar se bode pa prva leta le prav malo mladeničev moglo sprejeti brezplačno ali za znižano ceno, ker se je nabrani denar potrošil za zidavo. Zato sem pa prosil rednega pobiranja prispevkov skozi 15 let; namreč do leta 1914., da se bode sedaj nabirala glavica za vzdrževanje zavodov.

V zavodih je prostora za 400 dijakov, namreč za 200 semenišnikov in za 200 konviktorjev. Letos jih bomo za prvi razred sprejeli popolno število. Brezplačno ali za znižano ceno jih bomo mogli sprejeti le prav malo. Vsi drugi bodo morali plačevati in sicer mladeniči iz ljubljanske škofije po 400 K na leto, mladeniči iz drugih škofij bodo plačevali po 500 K; plačevalo se bo vsaj po dva mesca naprej. Šolnina se ne bode zahtevala, le za prvi sprejem se bode plačala pristojbina 10 K, potem pa v početku vsacega leta po 4 K za razna učila.

Vse prošnje za sprejem naj se nekolekovane pošljejo na knezoškofijski ordinarijat. Prošnje mladeničev, ki torej hočejo vstopiti v prvi gimnazijski razred, naj se pošljejo do 6. julija; priloži naj se jim; a) krstni list, b) list o stavljenih kozah, c) izpričevalo o dovršeni ljudski šoli s pripomnjo, da se je izdalo, ker hoče mladenič vstopiti v gimnazijo, d) ubožni list za tiste mladeniče, ki bi radi brezplačno ali po znižani ceni bili sprejeti v zavode. V prošnji naj se tudi pove, ima-li mladenič veselje in sposobnost za duhovski stan, je li popolnoma zdrav, in kako hoče plačevati. Mladeniči, o katerih se bode sodilo, da bi se mogli sprejeti, se bodo pozvali k prejemnemu izpitu, ki se bode

v onem obsegu, kakor ga postave zahtevajo, vršil v Ljubljani v Alojznici dne 13. julija ob deveti uri. Kdor iz posebnega vzroka ta obrok zamudi, naj pošlje prošnjo do 1. septembra in pride potem k izkušnji, kakor se bode naznanilo v začetku šolskega leta.

Zunanji učenci se v šolo ne bodo sprejemali, ampak edino le gojenci zavoda samega.

Kdor želi bolj natančnih poročil, naj povpraša pri preč. gospodu dr. Janezu Zoretu, prefektu v bogoslovnem semenišču v Ljubljani.

V Ljubljani na praznik sv. Antona Pad., dne 13. junija 1905.

† Anton Bonaventura,
škof.

37.

Novomašniki.

V zmislu in po določbah svete Cerkve (Conc. Trident. sess. XXIII. Cap. 5. de reformatione) naj se po vseh župnijskih in redovniških cerkvah dne 2. ali 9. julija t. l. (Dominica III. vel IV. p. Pent.) razglase letošnji novomašniki. Hkrati se naj vernikom toplo priporoči, naj prav goreče molijo zanje, da bi mogli postati prav vredni duhovniki.

Posvečeni pa bodo v mašnike naslednji gospodje bogoslovci:

a) iz IV. leta: Jeglič Ivan iz Podbrezja, Orehek

Andrej iz Moravč, Stenovec Andrej iz Smlednika;

b) iz III. leta: Brajer Anton iz Mokronoga, Breznik Anton iz Ihana, Golé Anton iz Dobrnič, Jere Frančišek z Lipoglavega, Ježek Matej iz Šmartina pod Šmarno goro, Noč Ivan s Koroške Bele, Vadnal Anton iz Borovnice.

Subdiakonati bodo prejeli 10. julija, diakonati 12., presbiterati pa 14. julija.

38.

Konkurzni razpis.

Razpisuje se župnija Janče v litijski dekaniji, stoječa pod patronstvom verskega zaklada. — Prosvici za to župnijo naj naslove svoje prošnje na vele-

slavno c. kr. deželno vladu za Kranjsko v Ljubljani. — Kot zadnji rok za vlaganje prošenj se s tem določi 29. dan julija 1905.

39.

Škofijska kronika.

Knezoškofijskim duhovnim svetnikom sta bila imenovana čč. gg.: Ivan Kljun, župnik v Spodnjem Tuhinju, in Anton Kukelj, župnik v Šent Juriju pri Krauju.

Kanonično vmeščeni so bili čč. gg.: Frančišek Vrhovšek na župnijo Dolenjo vas dne 1. maja 1905; Josip Pristov na župnijo Horjul dne 1. maja 1905; Josip Koblar na župnijo Savo dne 1. maja 1905; Peter Koprivec na župnijo Svibno dne 1. maja 1905; Janez Hromec na župnijo Hotič dne 1. maja 1905; Josip Cegnar na župnijo Stranje dne 1. maja 1905; Jakob Ramovš na župnijo Lašče dne 1. maja 1905; Matija Kadunc na župnijo Preloko dne 2. maja 1905.

Župnija Kresnice je podeljena č. gosp. Ivanu Dolinarju, ondotnemu župnemu upravitelju in bivšemu župniku na Jančem.

Č. gosp. Ivan Dobnikar, začasno upokojeni smleški župnik je bil na svojo lastno željo nameščen kot župni upravitelj na Jančem.

Premeščena sta bila čč. gg.: Pavel Perko z Rake v Kranjsko goro; Bertold Bartel iz Radeč pri Zidanem mostu k Stari cerkvi (Mitterdorf) pri Kolečju.

Stalni pokoj je dovoljen velečastitemu gospodu Karolu Heidrichu, kuratu v deželni bolnici v Ljubljani.

V začasni pokoj sta stopila čč. gg.: Ivan Volk, župni upravitelj v Šent Lenartu; Ivan Sever, ekspozit na Razdrtem.

Umrli so čč. gg.: Alojzij Jerše, upokojeni kresniški župnik, dne 4. aprila 1905 v Šent Vidu pri Zatičini; Frančišek Jeršič, upokojeni šenturškogorski župnik, v Izlakah dne 4. maja 1905; Matija Absec, upokojeni hotiški župni upravitelj, v Litiji dne 11. maja 1905; Frančišek Fik, začasno upokojeni uršulinski spiritual v Škofji Loki, v „Leonišču“ v Ljubljani dne 13. junija 1905.

Priporočajo se v molitev čč. gg. duhovnim so-bratom.

Knezoškofijski ordinarijat v Ljubljani, dne 24. junija 1905.